

ULOGA ZADRUGA U RURALNOM RAZVOJU

Sarajevo 15.-16. novembar 2011,

ZAKLJUČCI

1. Sastanci, skupovi i konferencije omogućavaju organizacijama poput Zadružnog saveza BiH, zadrugama i ostalim učesnicima da lakše definišu svoje mjesto u okruženju, odrede pravce djelovanja, otvarajući nove vidike i bolje sagledavanje perspektiva razvoja. Susreti sa drugim sličnim organizacijama omogućavaju izlaz iz kružnog toka u koje organizacije upadnu rješavajući svoje probleme bez šireg sagledavanja mogućnosti koje se otvaraju.
2. Zadružni savez BiH, kao i njeni osnivači, entitetski savezi, mogu mnogo naučiti od kolega iz regiona, ali su spremni i da svoje znanje i stečeno iskustvo podijele sa svima kojima je takva pomoć potrebna. Uvezujući se, zadružni savezi, a preko njih zadruge i zadrugari, daju podršku jedni drugima, njihov glas postaje jači i dalje se čuje. Priređujući susrete poput ovog regionalnog skupa, skreće se pažnja široj javnosti, a time i predstavnicima vlasti na neiskorišteni potencijal koji zadružni način organizovanja ima naročito u oblasti poljoprivrede.
3. Skupovi zadruga i saveza predstavljaju dobru osnovu za stvaranje ličnih i poslovnih kontakata, kreiraju poticajno okruženje za razvijanje poslova, zajedničko učešće u projektima i učenje.
4. U situaciji kad su zadrugari, ali i ostali farmeri suočeni sa brojnim problemima čije se rješavanje, što zbog vanjskih, ali prije svega unutarnjih problema izazvanih neadekvatnom brigom odgovornih u ovoj oblasti, ne može očekivati u skoroj budućnosti, djelovanje nevladinih organizacija, saveza, asocijacija, udruženja, je tim važnije čemu doprinose i susreti sa sličnim organizacijama u regionu.
5. Postoji više pitanja od zajedničkog interesa za zadruge kao i različitih iskustava u regionu koje bi tematski trebalo obraditi. Interesantne teme su: veličina zadruge - koliko su (ne)uspješne male/velike zadruge, pitanje ulaska kapitala u zadruge, način likvidacije zadruga, pomoć države/donatora osnivanju zadruga i dr.
6. Problem definisanja i zaštite zadružne imovine (naročito one stečene prije 1992 godine) je od posebnog značaja ne samo za zadruge u BiH nego i za zadruge u okruženju. Zakon iz 1990 godine (Opšti zakon o zadrugama, -Sl. List SFRJ“ 3/1990) bio je osnov za pravilno uređenje ovih pitanja i u novom zakonodavstvu novonastalih država. Saradnjom zadružnih saveza iz regiona i

pravnih eksperata za ovu oblast može se doprinijeti rješavanju pitanja zadružne imovine.

7. Institucionalnim jačanjem kako stručnih službi na nivou lokalne zajednice, entiteta i države tako i kadrovskim osposobljavanjem zadruga, zadružnih saveza na entitetskom i državnom nivou je put za rješavanje nagomilanih problema u domenu zadružne imovine. Edukacijom, stručnim savjetima, informisanjem i razmjenom informacija i iskustava treba pomoći zadrugama da riješe ovaj problem, stave imovinu u funkciju proizvodnje, ali i definišu način upravljanja tom imovinom kako bi se zaštitila od daljeg rasipanja. Saradnja zadruga iz regiona, ali i pravnih eksperata pa i predstavnika vlasti, može doprinijeti boljem sagledavanju situacije i bržem rješavanju problema.
8. Da bi zadruge bile uspješne potrebna im je finasijska podrška. Jedino Slovenija ima Zadružnu banku na koju se uveliko oslanjaju zadrugari. Osnivanje štedno kreditnih zadruga ili drugih finasijskih institucija prilagodjenih potrebama poljoprivrednika može značajno doprinijeti uspješnom razvoju ovog sektora. Oblik štedno kreditnih zadruga poznat je i razvijen u čitavom svijetu, a naročito u posljednje vrijeme dolazi do izražaja njegova vitalnost, pa bi trebalo i stvoriti uslove za razvijanje ovog oblika štednje/ulaganja.
9. Zadruge moraju biti prepoznate kako na državnim/entitetskim razinama tako i na lokalnoj razini. Informisanje i transparentnost su bitan preduslov stvaranju dobre slike o zadrugama.
10. Zadruge predstavljaju moguće rješenje problema nezaposlenosti, sive ekonomije i održivosti ruralnih područja. Zemljoradničke zadruge mogu biti jedan od osnovnih instrumenata ruralnog razvoja, kao najbolji organizacioni oblik poslovnog povezivanja i unapređenja položaja farmera u ruralnim sredinama.
11. Zadružni savezi ali i odgovarajuća ministarstva treba da pomognu i podrže uvezivanje/umrežavanje zadruga, obzirom da takve asocijacije predstavljaju korak naprijed u implementaciji zacrtanih ciljeva agrarne politike i ruralnog razvoja, omogućavajući zadrugarima iskorištavanje prednost ekonomije obima i dajući im snagu respektabilnog partnera u pregovaranju.
12. Priključujući se obilježavanju 2012. godine kao godine zadrugarstva u svijetu Zadružni savez Bosne i Hercegovine uz pomoć i podršku Švedskog zadružnog centra održaće veliku međunarodnu konferenciju pod nazivom ZADRUGE ZA MIR I ODRŽIVI RAZVOJ.